

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2023-4-022

(Soruşturma/Taahhüt)

Karar Sayısı : 24-24/572-241

Karar Tarihi : 04.06.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE

Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER: Kübra Dilara AYAR, Rabia BALTAÇI, Melih Gökhan DURMUŞ,
Emre NEBİOĞLU

C. İLGİLİ TARAF : - Epson Italia S.P.A. ve
- Epson Italia S.P.A. Merkezi İtalya Türkiye Şubesi
Temsilcileri: Av. Çağatay ERTEN, Av. Zeynep GÜRSOY
ERGİN, Av. Sefa ÇAPOĞLU
Harman Cad. Ali Kaya Sok., Polat Plz. B Blok K:4 D:78
Levent/İstanbul

D. BAŞVURUDA

BULUNAN : Resen

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Epson Italia S.P.A ve Epson Italia S.P.A Merkezi İtalya Türkiye Şubesi'nin yeniden satıcıların satış fiyatını tespit etmek, internet satışlarını kısıtlamak ve bölge ve müşteri sınırlamasında bulunmak; Kadioğlu Kırtasiye Pazarlama Ticaret AŞ'nin yeniden satıcılarının satış fiyatını belirlemek ve internet satışlarını kısıtlamak suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediklerinin tespitine yönelik olarak Rekabet Kurulunun 12.10.2023 tarih ve 23-48/909-M sayılı kararı ile başlatılan soruşturma kapsamında Epson Italia S.P.A ve Epson Italia S.P.A Merkezi İtalya Türkiye Şubesi tarafından sunulan taahhüt metninin değerlendirilmesi.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Epson Italia S.P.A. (EPSON İTALYA), Epson Italia S.P.A Merkezi İtalya Türkiye Şubesi (EPSON TÜRKİYE) (ikisi birlikte EPSON olarak anılacaktır) tarafından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesinin ihlal edildiği iddiası.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 12.10.2023 tarihli ve 23-48/909-M sayılı kararı ile EPSON TÜRKİYE ve EPSON İTALYA hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi ihlali şüphesiyle soruşturma açılmıştır.
- (4) Hakkında soruşturma yürütülen EPSON'a soruşturma bildirimlerinin gönderilmesinin akabinde teşebbüse ait ilk yazılı savunma 01.12.2023 tarih ve 45550 sayı ile Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına intikal etmiştir.
- (5) Yürütülmekte olan soruşturma kapsamında Kurum kayıtlarına 05.03.2024 tarih ve 49412 sayı ile intikal eden yazıyla, soruşturma tarafı olan EPSON, 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca soruşturma konusu iddialar arasında yer alan internet satışlarını kısıtlamak ile bölge ve müşteri sınırlamasında bulunmak iddialarına yönelik rekabet endişelerini bertaraf etmek amacıyla taahhüt sunma talebinde bulunmuştur. İlgili taahhüt başvurusu Kurulun 21.03.2024 tarihli toplantısında görüşülerek EPSON'un internet satışlarını kısıtlamaya yönelik eylemlerinin yeniden

satış fiyatının tespitinin bir uzantısı niteliğinde olması ve yeniden satış fiyatının tespiti eyleminin açık ağır ihlal niteliği teşkil etmesi sebebiyle reddine, dikey nitelikli bölge ve müşteri sınırlamalarına yönelik uygulamalarına ilişkin taahhüt sunma talebinin kabul edilerek taahhüt görüşmelerine başlanmasına 24-14/299-M(1) sayı ile karar verilmiştir.

- (6) EPSON tarafından 05.03.2024 tarih ve 49411 sayı ile yeniden satış fiyatının belirlenmesi eylemine ilişkin olarak uzlaşma başvurusu yapılmış olup, Kurulun 03.05.2024 tarih ve 24-12/478-203 sayılı kararı ile soruşturmanın yeniden satış fiyatının belirlenmesi iddiası bakımından uzlaşma ile sonlandırılmasına karar verilmiştir.
- (7) 13.05.2024 tarihinde EPSON ile Kurum merkezinde gerçekleştirilen taahhüt görüşmesinin ardından teşebbüs temsilcisi tarafından gönderilen Taahhüt Metni 28.05.2024 tarih ve 52315 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (8) Yukarıda yer verilen süreç sonucunda hazırlanan 29.05.2024 tarih ve 2023-4-022/BN-09 sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (9) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notu'nda özetle; EPSON hakkında yürütülen soruşturma kapsamında teşebbüs tarafından sunulan taahhütlerin teşebbüs açısından bağlayıcı hale getirilmesi ve bu çerçevede teşebbüs hakkında yürütülen soruşturmanın bölge ve müşteri sınırlaması iddiası bakımından sonlandırılması gerektiği kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İncelenen Taraflar Hakkında Bilgi

I.1.1. EPSON İTALYA

- (10) EPSON İTALYA, Epson Europe B.V.nin (EPSON AVRUPA) bir iştiraki olup tüm hisselerine sahip olan EPSON AVRUPA tarafından kontrol edilmektedir. EPSON AVRUPA'nın ise doğrudan ve tek kontrolü tüm hisselerine sahip olan Seiko Epson Corporation'dadır (SEIKO EPSON). EPSON İTALYA 2006 yılından bu yana Türkiye'de baskı, kopyalama ve görüntüleme ürünlerinin satışı alanında faaliyet göstermektedir. EPSON İTALYA'nın Türkiye'deki distribütörleri ise Tecpro Bilgi Teknolojileri AŞ (TECPRO), KADIOĞLU, Penta Teknoloji Ürünleri Dağıtım Ticaret AŞ, Lidya Dağıtım İç ve Dış Ticaret AŞ, Koyuncu Elektronik Bilgi İşlem Sistemleri San. ve Dış Tic. AŞ (KOYUNCU), İndeks Bilgisayar Sistemleri Mühendislik ve Ticaret AŞ (İNDEKS), EBS Baskı ve Bilişim Çözümleri AŞ, AURA Görüntü Teknolojileri Tic. Ltd. Şti. ve BNK Dış Ticaret AŞ'dir. SEIKO EPSON ise genel anlamda yazıcı, video projektör, tarayıcı, akıllı gözlük, dijital baskı, profesyonel fotoğrafçılık, yazılabilir CD üzerine baskı ve yazıcı sarf malzemelerinden oluşan ürünlerin imalatı ve tedariki alanlarında faaliyet göstermektedir.

I.1.2. EPSON TÜRKİYE

- (11) EPSON TÜRKİYE, merkezi İtalya'da bulunan EPSON İTALYA'nın Türkiye şubesidir. EPSON TÜRKİYE, EPSON İTALYA ve Epson Como Printing Technologies SRL (EPSON COMO) tarafından Türkiye'ye yapılan satışların artırılması ve koordinasyonun sağlanması amacıyla faaliyet göstermektedir. EPSON İTALYA ve EPSON TÜRKİYE'ye ek olarak Türkiye pazarında faaliyet göstermekte olan EPSON COMO, 2016 yılında İtalya'da kurulmuş, tamamı EPSON İTALYA'ya ait bir iştirak olup endüstriyel dijital tekstil mürekkep püskürtmeli yazıcıları son kullanıcılara doğrudan satarak Türkiye'den gelir elde etmektedir. Ayrıca EPSON İTALYA'nın EPSON COMO ve EPSON TÜRKİYE dışında, merkezi Yunanistan olan Epson Italia S.P.A Şubesi Yunanistan ile merkezi Sırbistan olan Epson Italia S.P.A Şube Ofisi Belgrad adında şube niteliğini haiz olan

iştirakleri bulunmaktadır. Bu kapsamda EPSON TÜRKİYE'nin, şubesi olduğu EPSON İTALYA ile arasındaki ilişkiden ve inceleme konusu faaliyetin esaslarına ilişkin rolünden bahsetmek önem arz etmektedir.

I.1.3. EPSON İTALYA ve EPSON TÜRKİYE Arasındaki İlişki

- (12) Yukarıda bahsedildiği üzere EPSON TÜRKİYE, merkezi İtalya'da bulunan EPSON İTALYA'nın Türkiye şubesidir. Bu noktada EPSON TÜRKİYE'nin ana şirketin faaliyetlerine ilişkin olarak karar verici rolünün veya sorumluluğunun bulunup bulunmadığı hususu incelenmiştir.
- (13) EPSON TÜRKİYE tarafından sürdürülen faaliyetlere ilişkin olarak yapılan açıklamada;
- EPSON TÜRKİYE'nin, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (6102 sayılı Kanun) 48. maddesi gereğince¹ merkezi İtalya'da bulunan EPSON İTALYA'nın şubesi olarak EPSON İTALYA tarafından Türkiye'ye yapılan satışların artırılması ve koordinasyonunun sağlanması kapsamında danışmanlık hizmeti verilmesi amacıyla faaliyet gösterdiği, EPSON TÜRKİYE'nin 2000 yılında EPSON İTALYA'nın irtibat ofisi olarak kurulduğu ve 2006 yılında ise hâlihazırdaki hukuki statüsünü kazanarak şube sıfatını aldığı,
 - EPSON TÜRKİYE'nin herhangi bir satış faaliyeti gerçekleştirmediği, Türkiye'deki tüm Epson markalı ürünlerin satışının EPSON İTALYA tarafından anlaşmalı distribütörler aracılığıyla gerçekleştirildiği,
 - EPSON TÜRKİYE'nin distribütörler ile arasında sözleşmesel bir ilişkinin ve herhangi bir alım satım ilişkisinin olmadığı, dağıtım sözleşmelerinin EPSON İTALYA ile distribütörler arasında imzalandığı, distribütörlere satılan ürünlere ilişkin olarak faturaların EPSON İTALYA tarafından tanzim edildiği, EPSON TÜRKİYE'nin yalnızca EPSON İTALYA'ya sağladığı danışmanlık ve koordinasyon kapsamında EPSON İTALYA'ya yönelik olarak fatura düzenlediği ve distribütörler tarafından sağlanması gereken standart ve yükümlülüklerin EPSON İTALYA tarafından belirlendiği

hususları ifade edilmiştir.

- (14) Anılan bilgiler ışığında; distribütörlerle günlük iletişimin EPSON TÜRKİYE çalışanları tarafından gerçekleştiği ve günlük olağan yönetim faaliyetlerinin EPSON TÜRKİYE tarafından sürdürüldüğü, bununla birlikte EPSON TÜRKİYE'nin kendi nam ve hesabına herhangi bir faaliyet göstermediği, merkezden bağımsız olarak herhangi bir ticari faaliyette bulunmadığı, yalnızca EPSON İTALYA'nın genel politika ve talimatları kapsamında olağan akışı yürüttüğü ve koordinasyon hizmeti sağladığı ve yalnızca bu faaliyetlerden gelir elde ettiği anlaşılmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. Sektör Hakkında Bilgi

- (15) Baskı ve kopyalama pazarı genel kapsamda kullanım şekline bağlı olarak ev tipi ve ofis tipi baskı ve kopyalama ürünleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Ofis tipi ürünler veya diğer

¹ İlgili madde metni şu şekildedir: "(1)Her şube, kendi merkezinin ticaret unvanını, şube olduğunu belirterek kullanmak zorundadır. Bu unvana şube ile ilgili ekler yapılabilir.

(...)

(3) Merkezi yabancı ülkede bulunan bir işletmenin Türkiye'deki şubesinin ticaret unvanında, merkezin ve şubenin bulunduğu yerlerin ve şube olduğunun gösterilmesi şarttır."

bir ifadeyle ofis sistemleri grubu ürünleri iş amaçlı profesyonel görüntüleme ürünleri ve tüketici görüntüleme ürünleri olmak üzere iki temel alana ayrılmaktadır².

- (16) İş amaçlı profesyonel görüntüleme ürünleri; ofis kullanımına veya profesyonel kullanıma yönelik projektörler, siyah beyaz ve renkli kopyalama cihazları, yüksek hızlı tarayıcılar, dijital üretim yazıcılar, büyük ve geniş format yazıcılar, lazer yazıcılar, çok fonksiyonlu aygıtlar ve bu ürünlerin ilgili aksesuarları ve sarf malzemelerini kapsamaktadır. Tüketici görüntüleme ürünleri ise iş birimi yayın ekipmanları, hesap makineleri, kompakt dijital kameralar, dijital SLR kameralar, video kameralar, görüntü tarayıcılar, değiştirilebilir lensler, mürekkep püskürtmeli çok fonksiyonlu yazıcılar, faks ve ilgili aksesuarları ve sarf malzemelerinden oluşmaktadır.
- (17) Avrupa Komisyonunun (Komisyon) 2009 yılına ait *CANON/OCE* kararında³, ofis sistemleri grubu ürünleri normal ve geniş ölçekli ürünler olmak üzere ikili ayrıma tabii tutulmuştur.
- (18) Normal ölçekli ürün başlığı altında baskı ve kopyalamanın işlevine, rengine ve hız aralığına göre ilave ayırım yapılmaktadır. Bu çerçevede baskı ve kopyalamanın işlevine göre yapılan değerlendirmede, tek fonksiyonlu ürünler ile çift fonksiyonlu ürünler olmak üzere ikili bir ayrıma gidilmiştir. Bu kapsamda, tek fonksiyonlu ürünler yalnızca tek bir işlevi yerine getirebilmekte olup bu tür cihazlar sadece ya kopyalama ya da sadece yazdırma fonksiyonuna sahip olmaktadır. Öte yandan, çok fonksiyonlu ürünler ise kopyalama, tarama, yazdırma gibi işlevlerden en az ikisine sahip olmaktadır.
- (19) Komisyonun tek fonksiyonlu ürünleri konu alan *RICOH/DANKA* kararında⁴ fotokopi makineleri, yazıcılar ve faks makinelerinin üç ayrı ürün pazarı oluşturabileceği değerlendirilirken çok fonksiyonlu cihazlar için herhangi bir ilgili pazar tanımı yapılmamıştır. Diğer taraftan bahsi geçen kararda, ofis kullanımlarında tek fonksiyonlu cihazlardan çok fonksiyonlu cihazlara geçiş eğiliminin arttığı belirtilmiştir.
- (20) Normal ölçekli ürün başlığı altında bir diğer alt kırılım çıktının rengine göre oluşturulabilmektedir. Komisyonun *KONİCA/MİNOLTA* kararında⁵ fotokopi makineleri özelinde siyah-beyaz çıktı ve renkli çıktı ayırımı yapılmıştır. Bu duruma siyah-beyaz çıktı veren makinelerin renkli çıktı veren makinelere göre daha yavaş çalışmaları ve daha düşük fiyatlı olmaları gerekçe olarak gösterilmiştir. Ayrıca anılan kararda, yazıcının çıktı verme hızına göre üç farklı aralık belirlenmiştir. Bununla birlikte, Komisyon tarafından yapılan pazar araştırması kapsamında tüketiciler ve rakip teşebbüsler tarafından sunulan bilgilerden hareketle, farklı hız aralıklarında çıktı veren yazıcılar arasındaki arz ve talep ikamesinin yüksek olmasından bahisle hız faktörü bakımından net bir ayrıma gidilmesi uygun görülmemiştir.
- (21) Ofis sistemleri grubu ürünlerinin diğer alt başlığını temsil eden geniş ölçekli yazıcılar ise; tüketiciler tarafından tabela, afiş, poster, araç ve bina reklam baskıları, fotoğraf, grafik ve prova baskılama, bilgisayar destekli tasarımlar (CAD) ve dijital üretim için kullanılmaktadır. Komisyon *CANON/OCE* kararında geniş ölçekli yazıcıların baskı teknolojisine, baskı yapabilecekleri medyaya, medyanın genişliğine ve baskı kapasitelerine göre alt sınıflandırmalara tabii tutulabileceği ifade edilmektedir.

² 29.03.2012 tarihli ve 12-14/447-128 sayılı Kurul kararı.

³ Case No COMP/M.5672 - *CANON/OCE*.

⁴ Case No: COMP/M.4434 - *RICOH / DANKA*.

⁵ Case No: COMP/M.3091 - *KONİCA/MİNOLTA*.

I.2.2. İlgili Ürün Pazarı

- (22) EPSON'nun üretimini, satışını ve dağıtımını gerçekleştirdiği ürünler baskı, kopyalama ve görüntüleme ürünleri olup, Epson markalı ürünler temelde ev tipi ve ofis tipi ürünler şeklinde ayrı bir ikili tasnife de tabi tutulabilmektedir.
- (23) EPSON açısından ev tipi ve ofis tipi ürünlerin arzı noktasında mevzuattan kaynaklanan yükümlülükler, pazara giriş engelleri ve maliyetler açısından kayda değer bir farklılık söz konusu olmayıp, ev tipi ürünlerin üretimi için katlanılan maliyet kalemlerinde önemli ölçüde bir farklılık olmadan ofis tipi ürünlerin üretimi de gerçekleştirilebilmektedir.
- (24) Talep ikamesi açısından ise tüketici nezdinde ev tipi ve ofis tipi ürünleri arasında talep ikamesinin düşük olduğu değerlendirilmektedir. Zira özellikle bireysel kullanıcılar tarafından tercih edilen ev tipi ürünlerin, ofis tipi ürünleri tercih eden kurumsal şirketlerden oluşan müşteri kitlesi için bir alternatif olamayacağı; benzer şekilde ofis tipi ürünlerin de bireysel kullanıcılar için ev tipi ürünlerin ikamesi olarak kabul göremeyeceği anlaşılmaktadır. Ev tipi ürünler, gerek ebatı/boyutu gerekse de teknik donanımı bakımından bireysel kullanım için tasarlanmış, kapasite bakımından düşük kullanıcı sayısına hitap eden, kullanıcısı tarafından günlük rutinde çok yoğun bir şekilde ihtiyaç duyulmayan ürünler olarak nitelendirilebilecektir.
- (25) Ofis tipi ürünler ise birden fazla kullanıcının kullanımına açılan, günlük rutinde iş akışlarının ve buna bağlı evrak işlerinin gerektiği gibi sağlanması noktasında yoğun bir kullanıma maruz kalan ve yoğunlukla kurumsal şirketler, kamu kurumları ve işyerlerinden oluşan müşteri kitlesinin çeşitli ihtiyaçlarına cevap verebilmesi amacıyla ev tipi ürünlere nazaran daha zengin bir donanıma ve ilave teknik özelliklere sahip olan ürünlerdir. Buna bağlı olarak ev tipi ürünler ile ofis tipi ürünlerin fiyatları da farklılık arz etmektedir. Dolayısıyla tüketiciler bakımından baskı, kopyalama ve görüntüleme ürünleri başlığı altında ev tipi ve ofis tipi ayrımındaki ürünlerin sahip olduğu nitelikler ve iki ürün grubu arasındaki fiyat seviyesindeki farklılıklar sebebiyle, ev tipi ve ofis tipi ürünlerin farklı ilgili ürün pazarlarını teşkil ettiği değerlendirilmektedir.
- (26) Yukarıda yer verilen tüm hususlar birlikte değerlendirildiğinde, İlgili ürün pazarının "baskı, kopyalama ve görüntüleme ürünlerinin satışı pazarı" olarak belirlenebileceği bu çerçevede "ev tipi baskı, kopyalama ve görüntüleme ürünlerinin satışı pazarı" ve "ofis tipi baskı, kopyalama ve görüntüleme ürünlerinin satışı pazarı" şeklinde alt kırılımlara da gidilebileceği değerlendirilmektedir.
- (27) Diğer taraftan; İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafında; "... inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyorsa ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir." ifadesinden yola çıkılarak, mevcut dosyada ulaşılan sonucu değiştirmeyeceği için herhangi bir ilgili ürün pazarı tanımlaması yapılmamıştır.

I.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

- (28) İlgili coğrafi pazar belirlenirken, ilgili bölge ile komşu bölgeler arasında ilgili mal ve hizmetlerin özellikleri, giriş engelleri, teşebbüslerin pazar payları veya mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın olup olmadığı gibi unsurlar dikkate alınmaktadır. İnceleme konusu ilgili ürün pazarlarında yer alan ürünler bakımından pazara giriş, arz kaynaklarına ulaşım, üretim, dağıtım, pazarlama ve satış şartlarının bölgesel bir farklılık göstermediği göz önüne alınarak ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak belirlenebileceği değerlendirilmektedir.

I.3. Teşebbüs Hakkında Elde Edilen Belge

- (29) Dosya kapsamında yapılan incelemelerde EPSON'un dikey nitelikli bölge ve müşteri sınırlamasına yönelik eylemlerde bulunduğuna yönelik bulgulara aşağıda yer verilmektedir⁶.

Bulgu-53

- (30) EPSON distribütörü Inokas Bilgi Sistemleri ve Danışmanlık Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti. (İNOKAS) (.....)'in mobil cihazında gerçekleştirilen yerinde incelemede elde edilen, 24.08.2023-25.08.2023 tarihlerinde (.....) ile EPSON (.....) arasında geçen WhatsApp yazışmasının içeriği aşağıdaki gibidir:

24.08.2022

"(.....): Kuzeyman egm için 10 takım c20600 sordu

(.....): Abi kapalı zarf vericez merak etme dedi

(.....): Bende mal yok diyorum yine abi

(.....): Haberin olsun kimin iyiye yine salça olabilir

(.....): Senden çıkmasın da mal aman

(.....): imkansız abi

25.08.2022

(.....): Söyledim abi ne fiyat var ne stok bulamıyorum diye haberin olsun..."

I.4. Değerlendirme

I.4.1. Müşteri ve Bölge Sınırlamalarına İlişkin Teorik Çerçeve

- (31) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında teşebbüslerin dikey anlaşmalar ve eylemler yoluyla müşteri ve bölge kısıtlaması uygulamalarının rekabeti kısıtlayacağı kabul edilmektedir. 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin (2002/2 sayılı Tebliğ) 4. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, aynı bentte sayılan haller dışında, alıcının sözleşme konusu mal veya hizmetleri satacağı bölge veya müşterilere ilişkin kısıtlamalar getirilemeyeceği ifade edilmektedir. Bununla birlikte, ilgili Tebliğ'de bazı istisnai hallerde alıcıya müşteri ve bölge kısıtlaması getirilebileceği düzenlenmiştir. Bu istisnai hallerden ilki, alıcının müşterilerince yapılacak satışları kapsamaması kaydıyla, sağlayıcı tarafından kendisine veya bir alıcıya tahsis edilmiş münhasır bir bölgeye ya da münhasır müşteri grubuna yapılacak aktif satışların kısıtlanmasıdır. Dolayısıyla alıcının sözleşme konusu mal veya hizmetleri satacağı bölge veya müşterilere ilişkin olarak, münhasır bir bölge veya müşteri grubu tayin edilmesi durumunda alıcının münhasır bölgesi dışına aktif satış yapması kısıtlanabilmektedir. Anılan Tebliğ'in 4. maddesinin (b) bendinde sayılan bu ilk istisnai hal münhasırlık ilişkisini temel almakta, dikey ilişki tarafları arasında münhasırlık yaratılan durumlarda müşteri ve bölge kısıtlamasına aktif satışlar yönünden gidilebileceğini ifade etmektedir.
- (32) Bununla birlikte Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un (Dikey Kılavuz) 30. paragrafında belirtildiği üzere, alıcıların satış yaptığı bölge veya müşteri grubunun münhasır olarak değerlendirilmesi için, o bölge veya müşteri grubuna sadece tek bir alıcının veya sadece sağlayıcının kendisinin aktif olarak satış yapıyor olması gerekmektedir. Başka

⁶ Bulgularda yer alan belgelere orijinal halleri ile yer verilmiş, yazım hataları ve anlatım bozuklukları muhafaza edilmiştir. Belge içeriklerine yer verilirken ilgili bilgi notunda yer alan tespit numaralandırmasına sadık kalınmıştır.

bir ifadeyle, belirli bir bölgeye veya müşteri grubuna aktif olarak satış yapan teşebbüs sayısı iki veya daha fazla ise o bölge veya müşteri grubu artık münhasır değildir. Bu tür “serbest” bölge veya müşteri grubundaki müşterilere herhangi bir alıcı dilediği gibi aktif olarak satış yapabilmelidir. Dolayısıyla tek bir alıcıya münhasıran tahsis edilmiş bir bölge veya müşteri grubu olmadığı sürece, anılan bölgeye veya müşteri grubuna gerçekleştirilecek olan aktif satışların kısıtlanması, anlaşmayı 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden çıkartmaktadır.

- (33) 2002/2 sayılı Tebliğ ile teşebbüslere münhasır bir bölge veya müşteri grubu tahsis etmek suretiyle tanınan koruma, mutlak bir koruma olmayıp alıcı teşebbüsler kendilerine tahsisli bölgeye veya müşteri grubuna satış yaparken sisteme dâhil diğer alıcıların ancak aktif rekabetinden korunabilmektedir. Başka bir ifadeyle, sağlayıcı teşebbüs, kendisine veya bir alıcıya tahsis edilmiş münhasır bölgeye ya da müşteri grubuna yapılacak aktif satışları kısıtlayabilmektedir. Bu bölgeye veya müşteri grubuna yapılacak pasif satışların kısıtlanması ise anlaşmayı grup muafiyeti dışına çıkartan bir ihlal olarak değerlendirilmektedir.

I.4.2. Elde Edilen Bulgulara İlişkin Yapılan Değerlendirmeler

Bulgu-53'e ilişkin Değerlendirmeler

- (34) İNOKAS yetkilisi (.....) ile EPSON yetkilisi (.....) arasında geçen WhatsAap yazışmasının temelini İNOKAS bayisi Kuzeyman Büro Donatımları Sanayi ve Tic. AŞ'nin (KUZEYMAN) Emniyet Genel Müdürlüğü ihalesi için İNOKAS'tan ürün talep etmesi oluşturmaktadır. İlgili yazışmada İNOKAS yetkilisi tarafından kullanılan “*Bende mal yok diyorum yine abi*” ifadesinden KUZEYMAN'a mal vermeyeceği ve daha önce de bu durumun tekrarlandığı, EPSON yetkilisi tarafından kullanılan “*Senden çıkmasın da mal aman*” ifadesinden ise KUZEYMAN'a ürün satılmasının uygun görülmediği anlaşılmaktadır. EPSON'un bu noktada distribütörü yönlendirmesi ile distribütörün hem aktif hem pasif satışlarını kısıtlayarak müşteri ve/veya bölge sınırlamasında bulunmuş olduğu kanaatine varılmıştır.

I.4.3. EPSON Tarafından Sunulan Taahhüt Metni ve Anılan Taahhütlere İlişkin Değerlendirme

- (35) Taahhüt süreci kapsamında 13.05.2024 tarihinde EPSON ile gerçekleştirilen toplantıda, ilgili tarafa dosya kapsamında tespit edilen rekabet sorunlarına ilişkin bilgi verilmiş, söz konusu rekabet sorunlarının nasıl giderilebileceği konusunda tarafa taslak taahhüt metnine yönelik olarak önerilerde bulunulmuş ve görüşme tutanağı taraflarca imzalanarak Kurum kayıtlarına alınmıştır.
- (36) Bu doğrultuda EPSON tarafından Kurum kayıtlarına 28.05.2024 tarihli ve 52315 sayılı yazı ile sunulan taahhüt metninde EPSON'un hâlihazırda sözleşmesi devam eden ve bundan sonra yeni distribütörlük ilişkisi kurulacak yeniden satıcılar ile akdettiği sözleşmelerinde yapacağı değişiklikler, distribütör ve bayilere yönelik olarak hazırlanan duyuru ve kılavuzlar, söz konusu yeniden satıcılara gönderilecek bilgilendirme e-postası ile anılan değişikliklerin uygulamaya nasıl geçireceği açıklanmıştır.
- (37) EPSON tarafından sunulan taahhüt metninde;
- EPSON'un, dağıtıcıları ile akdettiği Yetkili Epson Distribütörlerinin Atanma Koşullarına Dair Sözleşme (Sözleşme) ve eklerinin⁷ müşteri ve bölge

⁷ Bahsi geçen eklerin sırasıyla; (i) Distribütör Atanma Başvuru Belgesi, (ii) Epson Satış Koşulları ve (iii) Kanal Fayda Belgesi isimli belgeler olduğu ifade edilmiştir. Söz konusu sözleşme ve eklerinin orijinaleri

kısıtlamaları açısından rekabet hukuku mevzuatı ile tamamen uyumlu hale getirileceği ve bölge ve müşteri kısıtlaması teşkil eden ve etme riski bulunan hükümlerin Sözleşme ve eklerinden çıkarılmak suretiyle tadil edileceği,

- EPSON tarafından yeniden satış fiyatının tespiti ve rekabet etmeme yükümlülükleri açısından da rekabetçi endişe taşıdığı düşünülen hükümlerin Sözleşme metninden çıkarılarak, dikey kısıtlamalar rejimine azami ölçüde uygunluğun sağlanacağı,
- Distribütör ve bayilere yönelik olarak hazırlanan duyuru ve kılavuzlar ile hukuka aykırı nitelikteki bölge ve müşteri kısıtlamalarının yasak olduğunun ve EPSON tarafından doğrudan ve/veya dolaylı olarak bölge ve müşteri kısıtlaması öngörülmeyeceğinin bildirileceği,
- Her bir distribütör ve bayinin, herhangi bir bölge ve müşteri sınırlandırmasına tâbi olmaksızın, aktif ve pasif olarak her bir bölge ve müşteriye serbestçe satış ve dağıtım faaliyetinde bulunabileceği hususunun distribütör ve bayilere çevrim içi ortamda (Epson Bayi Portalı) 2 ay boyunca duyurulacağı,
- EPSON ve distribütörlerin yönetici ve stratejik departmanlardaki çalışanlarının rekabet hukuku uyum programına dâhil edilmesinin planlandığı,
- EPSON tarafından sunulan taahhütlerin Kurul tarafından kabulü halinde bahse konu taahhütlerin yerine getirildiğine ilişkin rapor ve distribütörler ile akdedilecek tadil protokollerinin birer nüshasının, taahhütlerin bağlayıcı hale geldiğine ilişkin Kurulun kısa kararının kendilerine tebliğ edilmesinden itibaren 60 (altmış) gün içerisinde Kurula tevsik edileceği

hususları ifade edilmiştir.

- (38) Bu kapsamda hâlihazırda sözleşmesi devam eden ve bundan sonra yeni distribütörlük ilişkisi kurulacak yeniden satıcılar ile akdedilecek olan Sözleşme ve eklerinde taahhütte konu rekabetçi endişenin giderilmesi adına yapılacak değişikliklere aşağıda yer verilmektedir:

- 1- Distribütör Atama Koşullarına madde 4.6 olarak aşağıdaki hüküm eklenmiştir.
“(.....)”
- 2- Distribütör Atama Koşullarına madde 4.7 olarak aşağıdaki hüküm eklenmiştir.
“(.....)”
- 3- Distribütör Atama Koşullarınının 10.4 hükmünün sonuna d) bendi eklenmiştir.

Eski Versiyon

“(.....)”

Tadil Edilmiş Versiyon

“(.....)”

İngilizce olup EPSON tarafından Türkçe versiyonları yeminli mütercim onayı ile Kurum kayıtlarına sunulmuştur.

- 4- Distribütör Atama Koşullarının “Fesih ve Süre” başlıklı 10.1 hükmü aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir⁸.

Eski Versiyon

“(.....)”

Tadil Edilmiş Versiyon

“(.....)”

- 5- Aşağıdaki tanımlar, madde 17.1.’in s ve t bentleri olarak Distribütör Atama Koşullarına aşağıdaki tanımlar eklenmiştir.

“(.....)”

- 6- Satış Koşullarının 10.4 maddesi aşağıdaki şekilde ifadenin çıkarılması suretiyle tadil edilmiştir.

Eski Versiyon

“(.....)”

Tadil Edilmiş Versiyon

“(.....)”

- 7- Kanal Avantaj Belgesinin Çizelge -2 İndirimler Bölümünde yer alan Nitelikli Satışların Tanımı aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir⁹.

Eski Versiyon

“(.....)^{10,11}

Tadil Edilmiş Versiyon

“(.....)”

⁸ Sözleşme’nin 3.9 ve 3.10 numaralı hükümlerinde (.....) anlaşılmaktadır.

⁹ İlgili hükmün geçtiği Kanal Fayda belgesinde Bölge Türkiye olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte (.....) alabileceği belirtilmektedir.

¹⁰ EPSON’un 28.05.2024 tarih ve 52315 sayılı cevabi yazısında; “dağıtım amacıyla satın alan müşterilere yapılan satışlar” ifadesi ile distribütörlerin kendi aralarında yapacakları satışların kastedildiği, aksi takdirde tek bir ürün için iki veya daha fazla distribütöre indirim uygulanması gibi bir sonucun ortaya çıkacağı ve buradaki ifadenin amacının her bir ürüne birden fazla indirim uygulanmamasını sağlamak olduğu belirtilmektedir.

¹¹ EPSON tarafından hedefler belgesinde tanımların bayilerin, EPSON’un sahte ürün sattığını tespit ettiği bayiler olduğu, EPSON’un distribütörlerin ilgili belgede belirtilen bayilere satış yapılmasını önlemek istediği, bu bağlamda söz konusu bayilere yapılacak satışların niteliksiz satış olarak hüküm altına alındığı ifade edilmiştir.

- (39) Taahhüt metnine göre, söz konusu taahhütlerin uygulanması için; Sözleşme ve eklerinde yapılacak değişikliklerin Kurul tarafından uygun görülmesinin ardından, taahhüt metninde belirtildiği şekliyle tadil edilmiş sözleşmeler, taahhütlerin bağlayıcı hale getirildiğine ilişkin Kurulun kısa kararından itibaren distribütörlerle imzalanacak ve sözleşmelerin birer nüshası Kurum kayıtlarına 60 gün içinde intikal edecek şekilde tevsik edilecektir¹².
- (40) Ayrıca taahhütler kapsamında; her bir distribütör ve bayinin, herhangi bir bölge ve müşteri sınırlamasına tâbi olmaksızın, aktif ve pasif olarak her bir bölge ve müşteriye serbestçe satış ve dağıtım faaliyetinde bulunabileceği hususunun distribütör ve bayilere çevrim içi ortamda (EPSON Bayi Portalı vasıtasıyla) iki ay boyunca duyurulacağı, EPSON ve distribütörlerin yönetici ve stratejik departmanlardaki çalışanlarına rekabet hukuku eğitim programları düzenleneceği, distribütör ve bayilerin bölge ve müşteri kısıtlamaları açısından bilgilendirilmesi amacıyla kılavuz hazırlanacağı, EPSON Bayi Portalında yapılacak ilânın yanı sıra, hazırlanan kılavuz metninin distribütör ve bayilere e-posta marifetiyle gönderileceği ve bu durumun Kurum nezdinde belgelendirileceği ifade edilmiştir. Bahse konu kılavuz metninin EPSON tarafından yapılacak duyuruya da temel oluşturacağı belirtilerek bu kılavuzun temelde;
- Hukuka aykırı nitelikteki bölge ve müşteri kısıtlamalarının 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi kapsamında yasaklanan bir davranış olduğuna ve EPSON tarafından bu tür davranışlardan doğrudan ve/veya dolaylı olarak kaçınılacağına,
 - Distribütörlerin alıcıları ve özellikle bayileri ile akdedeceği sözleşmelerde 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırı olacak şekilde bölge ve müşteri kısıtlamalarına yer verilmeyeceğinin imza altına alınacağına ve aksi takdirde bunun Sözleşme'nin esaslı ihlali teşkil edeceği ve EPSON'a Sözleşme'yi haklı sebeple feshetme imkânı bahşedeceğine,
 - Alıcılara, özellikle distribütörler (ve bayiler) nezdinde fiilî davranışlar marifetiyle de bölge ve müşteri kısıtlamasında bulunulmayacağına
- ilişkin beyanlar olduğu görülmektedir.

- (41) 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin üçüncü fıkrası şu şekildedir:

“Yürütülmekte olan bir önaraştırma ya da soruşturma sürecinde 4 üncü veya 6 ncı madde kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birliklerince taahhüt sunulabilir. Kurul söz konusu taahhütler yoluyla rekabet sorunlarının giderilebileceğine kanaat getirirse bu taahhütleri ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birlikleri açısından bağlayıcı hale getirerek soruşturma açılmamasına veya açılmış bulunan soruşturmaya son verilmesine karar verebilir. Rakipler arasında fiyat tespiti, bölge veya müşteri paylaşımı ya da arz miktarının kısıtlanması gibi açık ve ağır ihlallerle ilgili olarak taahhüt kabul edilmez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılan tebliğ ile belirlenir.”

- (42) 2021/2 sayılı Tebliğ'in “Kapsam” başlıklı 2. maddesi ise şu şekildedir:

¹² Ek olarak EPSON tarafından Sözleşme'nin 3.5, 4.4 ve 13.1 hükümlere yönelik olarak; Epson tarafından distribütör ve bayilere tanınacak muhtelif avantaj ve ayrıcalıklar marifetiyle yeniden satış fiyatına müdahale iradesinin bulunmadığının ve distribütörlerden talep edilen bilgi ve belgelerin yeniden satış fiyatına müdahale iradesi ile ilişkili olmadığına açıkça öngörülmesi, ilaveten tavsiye ve azami fiyat tespiti dışında yeniden satış fiyatına yönelik olarak yapılacak tüm müdahalelerin hukuka aykırı ve yasak olduğunun maddelere açıkça dâhil edilmesi şeklinde tadil edileceği taahhüt edilmektedir.

“Bu Tebliğ; açık ve ağır ihlaller hariç olmak üzere, 4054 sayılı Kanunun 4 üncü veya 6 ncı maddesi kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak ilgili teşebbüslerce ya da teşebbüs birliklerince sunulan taahhütleri kapsamaktadır.”

- (43) Bununla birlikte 2021/2 sayılı Tebliğ’in “Tanımlar” başlıklı 4. maddesi açık ve ağır ihlallere konu olan hususları;

“Bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet doğrudan ya da dolaylı olarak engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan;

1) Rakip teşebbüsler arasında fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket, gelecekte uygulanması planlanan fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgilerin paylaşılması,

2) Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüsler arası ilişkide alıcının sabit veya asgari satış fiyatının belirlenmesi

konularında gerçekleşen anlaşma ve/veya uyumlu eylemler ile bu konulara ilişkin teşebbüs birliği karar ve eylemleri”

olarak düzenlemiştir.

- (44) Dosya kapsamında yapılan incelemeler sonucunda EPSON’nun gerçekleştirdiği eylemlerin bölge ve müşterilerin kısıtlanması niteliğinde olduğu değerlendirilmiştir. Bu çerçevede dosya konusu davranışların 2021/2 sayılı Tebliğ’in 4. maddesinde sayılan açık ve ağır ihlal kapsamına girmediği, dolayısıyla EPSON’nun taahhüt sunmasının mümkün olduğu değerlendirilmiştir.

- (45) 2021/2 sayılı Tebliğ’in “Taahhüdün niteliği” başlıklı 9. maddesinin ikinci fıkrası sunulan taahhüdün değerlendirilmesi bakımından yol göstericidir:

“Taahhüt rekabet sorunlarıyla orantılı, bu sorunları gidermeye elverişli, kısa sürede yerine getirilebilir ve etkili şekilde uygulanabilir olmalıdır ...”

- (46) Bu kapsamda EPSON tarafından sunulan taahhütlerle Sözleşme ve eklerinin, dikey nitelikli bölge ve müşteri sınırlamalarına izin vermeyecek şekilde revize edilecek olması dosya kapsamında bölge ve müşteri sınırlamalarına yönelik rekabet sorunlarını gidermeye elverişli bulunmaktadır. İlaveten distribütör ve bayilere gönderilecek e-posta, hazırlanan kılavuz metni ve eğitim programı ile yeniden satıcıların bundan sonraki süreçte bölge ve müşteri kısıtlaması olmaksızın serbestçe hizmet sunabilme hakkına sahip olması sağlanacaktır. Bunun yanı sıra teşebbüsün sunmuş olduğu taahhüt metninde de belirtildiği üzere EPSON Bayi Portalında yer alacak duyuru, distribütör ve bayilerin söz konusu taahhütlere yönelik bilgilendirilmesine imkân tanıyacaktır.

- (47) Bununla birlikte distribütörler ile sözleşmelerin revize edilmesi ve Kuruma tevsik edilmesi için gereken sürenin, taahhütlerin bağlayıcı hale getirildiğine ilişkin Kurul kararının tebliğinden itibaren 60 gün olarak belirlenmesi, teşebbüsün sunmayı planladığı taahhütlerin ve Sözleşme tadil maddelerinin sayısı, bu taahhütlerin eksiksiz bir şekilde yerine getirildiği tespitinin yapılabilmesi için gerekli zaman ve teşebbüsün dokuz distribütörü olduğu dikkate alındığında makul görülmektedir.

- (48) Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler doğrultusunda; EPSON tarafından bölge ve müşteri kısıtlamasına ilişkin olarak sunulan taahhütlerin soruşturma konusu

rekabet sorunlarıyla orantılı, bu sorunları çözümlenmeye elverişli, kısa sürede yerine getirilebilir ve etkili şekilde uygulanabilir olduğu kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

(49) Rekabet Kurulunun 12.10.2023 tarih ve 23-48/909-M sayılı kararı uyarınca yürütülen soruşturma kapsamında;

- Bölge ve müşteri sınırlamalarına yönelik eylemlerine ilişkin rekabet sorunları bakımından, Epson Italia S.P.A ve Epson Italia S.P.A Merkezi İtalya Türkiye Şubesi söz konusu eylemlere son vermeye yönelik sunmuş olduğu ve Kurum kayıtlarına 28.05.2024 tarih ve 52315 sayı ile intikal eden taahhüt metninin, dosya kapsamında tespit edilen rekabet sorunlarını giderebilecek nitelikte olması nedeniyle kabulüne ve ilgili teşebbüs açısından bağlayıcı hale getirilmesine,
- Söz konusu taahhütler doğrultusunda, Rekabet Kurulunun alacağı kısa kararın tarafa tebliğinden itibaren 60 gün içinde;
 - Epson Italia S.P.A. ve Epson Italia S.P.A Merkezi İtalya Türkiye Şubesi'nin mevcut distribütörleri ile akdedeceği yeni sözleşme nüshalarının,
 - Taahhüt ile ilgili olarak hazırlanan duyuru ve kılavuzların distribütör ve bayiler nezdinde ilân edildiği ve e-postaların elektronik (çevrim içi) ortamda iletildiğine ilişkin ekran görüntülerinin,
 - Rekabet hukuku eğitiminin icra edildiğine dair muhtelif kayıt ve dokümanların (özellikle katılım listesi ve/veya video kaydı)

Rekabet Kurumuna intikal edecek şekilde tevsik edilmesine,

- Bu çerçevede 12.10.2023 tarihli ve 23-48/909-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturmanın, bölge ve müşteri sınırlamasında bulunmak iddiası bakımından sonlandırılmasına

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.